

LİBERAL PARADİGMA

(...) Meşru olan ile meşru olmayan iktidar arasındaki temel liberal ayrımı bir kenara bırakan Foucault, modern iktidarın "yerel, süreğen, verimli, kılcal ve dışadönük" karakterini gün ışığına çıkarır. İktidarın "maddi zorlamalarla sıkıca örülmüş ağı" -uysal bütünlüklerin ve kendi kendini gözetken öznelere üretilmesinde kullanılan değişik mikroteknikleri-, öyle uzun bir süre boyunca görünmez kalırlar ki, biz buna bir "bağımsızlık" gibi muamele ederiz. Yine de bu, anlaşma üstüne kurulu ve liberal kuramın, meşruluk sorunsalına empoze ederek tekrar tekrar ileri sürdüğü hakların korunmasını amaçlayan klasik iktidarın bir tarihi hata olan modelidir. Liberal paradigma, böyle yaparak, modern disiplinin ve hükümranlığın giderek gelişen sinsi biçimlerini gözden ırak tutmaktadır.

Dana R. Villa
"Postmodernlik ve Kamusal Alan",
Çev: Bahar Öcal Düzgören, Cogito Dergisi, Yaz, 1996, s.264

MODERN MERİTOKRASİ

Zanaatçılık çoğunlukla el işçiliği için kullanılan ve bir keman, saat ya da çömlek yapılırken kalitenin amaçlandığını gösteren bir terimdir. Ama bu fazlasıyla dar bir bakış açısı. Zihinsel zanaatçılık diye bir şey de var, anlaşılır bir şekilde yazma çabası buna örnek gösterilebilir; sürdürülebilir bir evlilik yapmak toplumsal zanaatçılık olarak görülebilir. O halde zanaatçılığın kapsamlı bir tanımı şöyle yapılabilir: Bir şeyi o şeyin kendisi için yapmak. Öz-disiplin ve öz-eleştiri tüm zanaatçılık alanlarına sıkı sıkıya bağlıdır. (...) Nesneleştirme bu anlama gelir: Kendi içinde anlamlı bir şey yapmak. (...) Ne var ki, kısa vadeli işlemler ve sürekli değişen görevler üzerine kurulu olan kurumlar bu derinliği üretmez. Hatta şirket bundan korkabilir; buradaki yönetim şifresi içe doğru büyümedir. Sırf bir etkinliği doğru yapmak için o etkinliğin derinlerine inen kişi, diğerleri tarafından, tek bir şeye saplanmış, yani içe doğru büyümüş kabul edilir; ve zanaatçı için saplantı aslında gereklidir. Bu kişi, kaşla göz arasında konup kalkan ve asla yuva yapmayan danışmanın tam tersidir. Dahası, kişinin herhangi bir uğraş için becerilerini derinleştirilmesi zaman alır. Üniversiteden yeni mezun olmuş genç bir meslek sahibinin incelediği deneklerden aldığı bilgilerin hangilerinin gerçekten işe yarar olduğunu anlaması genellikle üç, dört yıl alır. Kabiliyeti pratikle derinleştirmek, insanların pek çok farklı şeyi kısa sürede yapmasını isteyen kurumların amacına ters düşer. Esnek şirket akıllı insanlardan faydalanır; ama eğer bu insanlar kendini zanaatçılığa verirse sorun yaşar. (...) Başarısızlığın nesnelendirilmesi, yeteneğin keşfedilmesinden, bir bakıma daha önemli hale geldi. Bürokratik bir prosedür artık bireyin derinliklerindeki bir şeyi ölçüyor, kabiliyetsizliğinden dolayı onu cezalandırıyordu. Yetersizliğin mutlak ölçüleri, başarılı olanların "liyakat"ını güçlendirmekten başka bir şey yapmadı; kişisel değeri, kişisel olmayan bir değerlendirme belirledi.

Richard Sennett
"Yeni Kapitalizmin Kültürü", Çev. Aylin Onacak, Ayrıntı Yay., 2009

I
İlkin birçok şeylerin çok olduğunu duyuyorduk çok uzaklara yazılı kafamızda. Sonra tak diye canımız geliyordu kapıya. Biz kapıyı hemen açıp eskiden kalma her nasılsa bir elimizle, soluğumuzu yoklayarak, bir şiire başlıyorduk. Kalktığımız şiiri bir yere kadar getiriyorduk. Güvenimiz bir sırmalı sarmaşıktı göğsümüzde. Ve siz getiriyordunuz şiirin sonunu. Bu hep böyle oluyordu. Beğeniyorduk da. Bizden daha yeni kopmuş benziyordu çünkü. Sessimize gelince, uysal geçit resimlerini ortasından çatlatıyordu. Ve öylece yola çıktık. Çocuklar, büyük yürekler, erikleri çürütmeyen tanrılar bekliyorlardı bizden. (...)

III
İçimizden çok biriydi. Yedi türlü girginliği vardı yaşamaya. En beyaz ekmeği o indirmişti denizlere. Bir iyiliği kaçırarak olsa, okumamışa dönerdi en sivri kitapları. Öyle bir adamdı çok. (...) Ayçiçekleri diktiydi bir gün bir çıkmazın ibiğine. Bir başka gün en olgun sözlüğü yazdığı görüldü, yüksek resimlerine bakarak. Bilmediği yoktu. Öyle bir adamdı işte. (Ağaçlar geldiler ağaçlar gittiler.) Kartallar tuğralarda aşındı, o adam da soluğundan silindi. Kıyametleri devşirdi saksılar. (...)

Feyyaz Kayacan
"Gibiciler", Yeditepe Yay., 1967, s.5-7

(...)
Kendi şiirim üzerine "retorik" geliştirmek zor hatta imkânsız ama şöyle söyleyeyim; şiirin kendi sesi, özgün şairin kendi bulduğu sestir. Bununla birlikte, ne kadar özgün olunursa olunsun, her şiir anlayışı yaygınlaştığında kaçınılmaz bir biçimde kendi retoriğini de alttan alta bile olsa kurar.

(...)
Evet, her kuşak şairaneliği yerer ve kendisi bir şairanelik kurar. Örneğin bizim kuşağımız şairaneliğe karşı olduğu için şairane olmadığını sanıyordu. Oysa şairaneydi ve onun şairaneliği de imgeye çok fazla yaslanmak oldu...

(...)
Sadece şiir değil, her şey bir "lirik birim" taşır içinde. Benim için önemli olan bu lirik birimi coşkunluğa varmadan verebilmek. Ama şiirimi yaparken adını koymuyorum bunun. Ayrıca ben kendi şiirim için bir yöntemi de sözkonusu edemem. Şiir kendini yazdıran bir şeydir. Yazılırken temelindeki imgeleri ya da kavramları alıp başka yerlere götüren bir şey...

(...)
Şiirde hareketlilik birtakım kişiliklerin belirmesine bağlıdır. Eski değerleri sarsan birisi çıkar ya da yeni değerler getiren birisi gelir, ilk hareket belirir. Kişiliğin, tavrın olmadığı yerde durgunluk vardır. Diyelim ki 20 tane yeni şair var; hiçbirinde birşeyi yerinden oynatacak değer konusunda şüpheye düşürecek şiir yok. Böyle bir ortamda şiir üzerine düşünme imkânı kalmıyor.

(...)
Kişilik varolan mükemmellikten kaçınmaktır benim için.

I

Mayısın değil bu kirli hava,
karanlık yabancı bahçeyi
daha da karartıp, kör pırıldılarla

ıştan... Tevere'nin girintilerini,
Lazio'nun tepelerini
büyük bir yarı çember gibi

perdeleyen açık sarı damların üstündeki
köpüklü gökyüzü... Yazgılarımız gibi
sevgisiz bir ölüm indiriyor,

güz mavisi eski duvarların üstüne.
Dünyanın boğuntusunu taşıyor içinde,
bir de, yaşamı yenilemek için tüketilen içtenlikli

yoğun çabanın yıkıntılar içinde yittiği
on yılın bitimini;
sessizlik kısır ve nemli
(...)

P.P. Pasolini
"Gramsci'nin Külleri", Çev:Rekin Teksoy,
Nisan Yay., 1993 s.5

Kendi bedenlerimizde yüzmemize izin verin,
ruhlarımızı ruhlarımıza terk edin. (A. Artaud)

TO
GO
IN

Turgut Uyar
"Sonsuz ve Öbürü", Broy Yay., 1985, s.103-107

Manavdan sonra ortaokuldan eski edebiyat öğretmenime rastladım.
-Unutma, dedi, sende bir şey vardı -o kadarını hatırlıyorum- sese dönük bir şey vardı, veresiye bir gırtlaktan çıkmışa benzemeyen. Yalnız bir dal gibi konuş, okudukça yapraklanan, gövde devşiren.

(...)
Gene de bir köşede bir bucakta, sesini kullanmak, takma dişli bir tanrıya en uydurma dilini kaptırmamak diye bir yol var. Dilim uydurmadım. Ne çıkar. Onu ben uydurdumsa? Bunu yapmak da, temel atmak, bir duvara pencereler taşımak kadar emek isteyen bir şey değil mi?

Kulağın hep doğada olsun, türünden sözcükler de eklemişti öğretmenim. Hangi doğa? Kimin doğası. Benim doğam, ne bileyim, bal yapan bir akrep de olabilir. Bu da var, demek istiyorum, işin içinde. En iyi niyetler uçurumlarla süslenmelere gidebilir. Sonra uydurmaların insanı sömürmede öyle bir yanı vardır ki duman attırır gerçeğin kırtkırı yığıtlıklarına. Yani al birini vur uzun uzun ötekine. Bunların ötesinde en önemlisi piyere file bakmadan yaşayabilmek.

(...)

Feyyaz Kayacan

"Gibiciler", Yeditepe Yay., 1967, s.22-23

Orhan Veli aktarıyor:

«— Sait (Faik)'in piyesinde hareket var, lâf yok. Bir kelimele konuşmayla da bitiyor. Böyle yağmurlu bir günde kalabalık bir caddede insanlar koşuyor. Beyoğlu olacak... Taksiler, hususiler, bağırın, çığırın, kadınlar, kızlar... deme gitsin... büyük bir kalabalık... İşte bu kalabalık arasından bir adam çıkıyor. Omuzunda bir tek yorganı... Ondan başka göze batar bir şeyi yok. Vitrinlere baka baka, sahenin önüne doğru geliyor, sırtındaki yorganı indirip seyircilere doğru uzatıyor, hüzünlü bir sesle:

—Satıyorum... diyor.

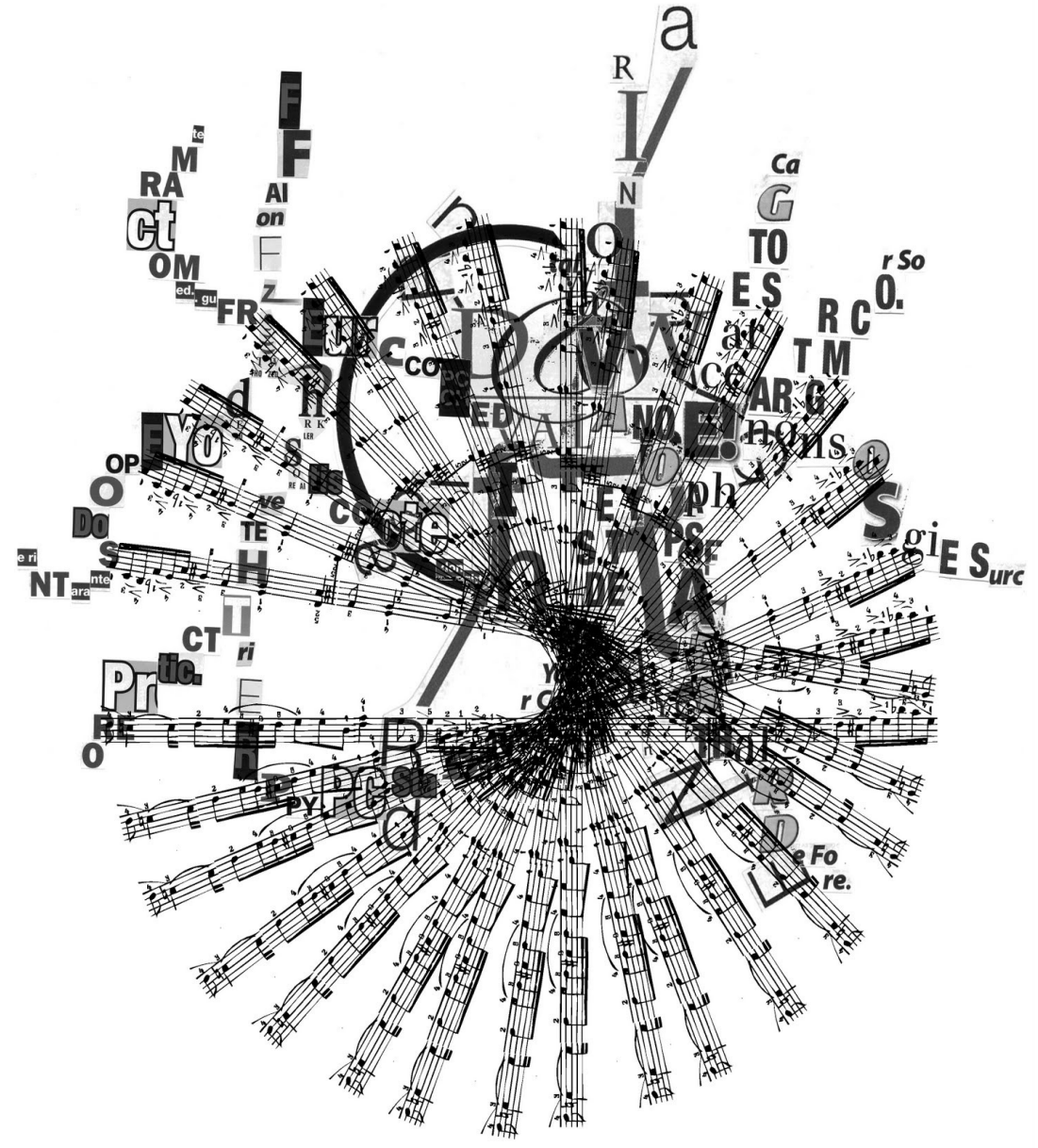
Piyes de bitiyor.»

MEHMED KEMAL

Acılı Kuşak, Toplum Yayınevi, 1967, s.26

"S.E.S. ile Artist Mecmuası için hazırlanmış bir çizim" Abidin Dino / 1939

"SOUNDLESS"

Andrew Topel

Dünyada olmak ışıktadır. Mesleğimiz herhangi bir yerde eşek sürmek (geçenlerde Korinth'teki yaşlı adam gibi) -ama önemli olan, ışığa dayanmaktır (çocuğumuzun şarkı söylediği zamanlar gibi), katırtırnakları, asfalt ve deniz üzerindeki ışıktaki söneceğimi bilerek sevince dayanmak, zamana dayanmak ya da bir andaki sonsuzluğa. Sonsuz olmak: Varolmuş olmak.(s.217)

(...)

Hepsinden önemlisi de, makinenin yaşamadığıdır, insanı yıpratıcı korku ve umudun ne olduğunu bilmez, sonuçla ilgili hiçbir isteği yoktur, olasılığın saf mantığına göre çalışır, bu yüzden diyorum ki ben: Robot her şeyi insandan daha iyi tanır, geleceği bizden daha iyi bilir, çünkü onu hesaplar, spekülasyona ve hayale dalmaz, kendi sonuçlarından yararlanır şaşırması olanaksızdır, robotun önceden sezilere gereksinmesi yoktur. (s.81)

Max Frisch

Homo Faber, Çev:Sezer Duru, Can Yayınları, 1998, 2. Baskı

EŞYAYA BENZEME, İNSAN OL! (ADABEYİ)

(...)Sözcükler, onları tekrar yazanlara, onları söyleyen müzisyene, telaffuz eden kadın oyuncuya, onları görmeden takip eden ve anlamları içinde yitip giden okuyucuya, her birini kaleme almış olanlardan daha anlaşılır görünürler. Yazan, yazmak için arar sözcükleri...(Yazan kişinin de bakışları donmuş, bedeni hareketsiz kalmıştır, kaçıp giden sözcüklere uzanmıştır yalvaran elleri. Tüm adlar dilin ucundadır. İşin sanatı, gerektiğinde onları çağırabilmek, minicik ve kapkara bedenleri böylelikle yeniden canlandıracak bir sebeple çağırabilmektedir...)

Pascal Quignard

Adı Dilimin Ucunda, Çev:Esra Özdoğan, Sel Yay., 2005, s.9-10

Yokoluşlarının ağıtını yazan o kifayetsiz muhterislerle senin ilgilenmeyişinin 2010'lardaki yüzüdür 491...

BİR "Evvel Fanzin" cakasdır ve Kadıköy tribidir. KATIL!

<http://zaferyal.kuzeyildizi.com/491.html>

dortdokuzbir@gmail.com